

# Innst. O. nr. 31

(2000-2001)

## Innstilling fra justiskomiteen om lov om endring i lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten (sjøloven)

Ot.prp. nr. 12 (2000-2001)

Til Odelstinget

### Sammendrag

#### *Proposisjonens hovedinnhold*

Det foreslås i proposisjonen en endring i sjøloven § 170 andre ledd som vil gjøre nye konvensjonsbestemte erstatningsregler gjeldende for norske skadevoldere selv om konvensjonen ennå ikke er trådt i kraft.

Sjøloven kapittel 9, der bestemmelsen i § 170 står, gjennomfører reglene i konvensjonen om begrensning av sjørettslige krav av 1976 (1976-konvensjonen), som setter en øvre grense for det samlede erstatningsansvaret etter en ulykke til sjøs. 1976-konvensjonen ble revidert ved en endringsprotokoll i 1996 som hever grensene for erstatningsansvaret.

Kapittel 9 i sjøloven er endret for å gjennomføre 1996-protokollen, jf. Ot.prp. nr. 90 (1998-1999). Innføringen av de nye reglene i 1996-protokollen vil foregå i flere trinn. Endringen som foreslås i denne proposisjonen vil innebære at krav mot ansvarlige som hører hjemme i Norge, skal pådømmes i samsvar med reglene i 1996-protokollen selv før den trer i kraft internasjonalt.

#### *Nærmere om forslaget*

Etter § 170 andre ledd skal man benytte 1976-reglene overfor alle ansvarlige som har sitt hovedforretningssted eller, hvis vedkommende ikke har noe hovedforretningssted, har sin bopel i en stat som er bundet av 1976-konvensjonen. I proposisjonen foreslås at man bare skal benytte 1976-reglene overfor ansvarlige som har hovedforretningssted/bosted i en «fremmed» stat som er bundet av 1976-konvensjonen. Ansvaret for norske ansvarlige vil følge den nye hovedregelen i § 170 første ledd om at det er 1996-pro-

tokollens regler om ansvarsbegrensning som skal gjelde.

Selv om departementet i prinsippet mener man bør unngå særregler av denne typen, legges det her større vekt på at det bare er tale om overgangsregler til skadelidtes fordel i en prosess hvor Norge er i ferd med å gå bort fra 1976-konvensjonens regler.

De fleste høringsinstansene som har uttalt seg, har ikke innvendinger til endringen. To høringsinstanser går mot forslaget; Fiskebåtredernes Forbund uttaler at Norge ikke bør innføre høyere ansvarsgrenser før det er nødvendig, og Norges Fiskarlag uttaler at det er uheldig å la en slik lovendring tre i kraft midt i et forsikringsår. Departementet foreslår etter dette at ikrafttredelsen utstår til 20. februar 2001.

#### *Det nordiske sjørettssamarbeidet*

I det nordiske sjørettssamarbeidet har man drøftet om det ville la seg gjøre å komme fram til en særlig nordisk avtale om å benytte 1996-konvensjonens regler i overgangstiden, men det har ikke lyktes å få til dette. Årsaken ligger fremfor alt i ulikheter mellom de nordiske landene når det gjelder overgangsregler fra 1976-reglene til 1996-reglene. Det kan nå se ut til at 1996-protokollen kan tre i kraft alt om 2-3 år. Behovet for en særlig nordisk avtale er derfor mindre enn man opprinnelig regnet med.

#### *Økonomiske og administrative konsekvenser*

Den foreslåtte endring innebærer at kostnadsøkningen for norske fartøyeiere som følge av økte erstatningssummer vil inntre noe før den internasjonale ikrafttredelsen av 1996-protokollen. Departementet bemerker at tiden for lengst har løpt fra ansvarsbegrensningen etter 1976-konvensjonen, og at størrelsen på begrensningssommene nå er uakseptabelt lav.

### Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Vidar Bjørnstad, Astrid Marie Nistad, Jan Petter Rasmussen og Ane Sofie Tømmerås, fra Fremskrittspartiet, Jan Simonsen og Jørn L. Stang, fra Kristelig Folkeparti, Unni Hennum Lie og Åse Wisløff Nilssen, fra Høyre, lederen Kristin Krohn Devold og Bjørn Hernæs, og fra Senterpartiet, Tor Ny-mo, viser til at fremlegget vil gjøre nye konvensjonsbestemte erstatningsregler gjeldende for norske skadevoldere på sjøen, selv om konvensjonen ennå ikke er trådt i kraft internasjonalt. Komiteen viser ellers til at innføringen av de nye reglene vil foregå i flere trinn.

Komiteen har merket seg at de fleste høringsinstansene ikke har frarådet at en tar i bruk reglene i 1996-protokollen overfor norske ansvarlige før protokollen trer i kraft internasjonalt, og at de fleste er for en økning av ansvars grensene.

Komiteen ser det uheldige i at ansvarssubjekter med forretningssted eller bopel i Norge i en overgangsperiode vil få høyere ansvarsgrenser enn utenlandske ansvarssubjekter. Det innebærer for eksempel at et svensk eller finsk ansvarssubjekt må behandles som «fremmed» av norske domstoler og dermed kunne benytte de lavere grensene i 1976-konvensjonen til forskjell fra et norsk ansvarssubjekt som måtte bli underlagt grensene i 1996-protokollen.

Komiteen vil i denne forbindelse understreke viktigheten av at man fra norsk side aktivt arbeider for at flest mulige land så snart som mulig ratifiserer 1996-protokollen slik at overgangsperioden blir så kort som mulig.

Komiteen har merket seg at man har prøvd å få til en særlig nordisk avtale basert på 1996-protokollen som skulle gjelde for hele Norden samtidig, men at dette ikke har lyktes.

Komiteen mener for øvrig at de nå foreslåtte endringer bør imøtekommes, først og fremst av hensyn til de skadelidte som forandringen kan bli relevant for.

Ikrafttreddelsen er tenkt å gjelde fra 20. februar 2001, og vil føre til reforhandlinger av forsikringsavtaler. Komiteen viser til at tidspunktet for ikrafttredelse er blitt endret i forhold til høringsbrevets forslag på bakgrunn av uttalelser fra høringsinstansene.

Komiteen peker på at størrelsen på avgrensningssummene i dag er uakseptabelt lave i forhold til de skadelidte.

Den kostnadsøkningen som næringen får ved at summene blir hevet til et mer allment akseptabelt nivå er etter komiteen sitt syn ikke til å komme utenom.

### Komiteens tilråding

Komiteen viser til proposisjonen og rår Odels-tinget til å gjøre følgende

#### vedtak til lov

om endring i lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten (sjøloven)

#### I

I lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten (sjøloven) skal § 170 lyde:

Virkeområdet for avsnitt II og avsnitt III

Reglene i avsnitt II gjelder i alle tilfelle hvor begrensning av ansvar gjøres gjeldende ved norsk domstol, hvis ikke annet følger av annet ledd.

Reglene i avsnitt III gjelder bare hvis den som gjør gjeldende begrensning av ansvar begjærer det, og vedkommende på det tidspunkt da begjæringen fremsettes har sitt hovedforretningssted eller, hvis vedkommende ikke har noe hovedforretningssted, har sin bopel, i en *fremmed* stat som er bundet av Londonkonvensjonen 1976 om begrensning av ansvaret for sjørettslige krav (1976-begrensningskonvensjonen), men ikke av endringsprotokollen av 1996 til 1976-begrensningskonvensjonen (1996-endringsprotokollen).

#### II

Denne loven trer i kraft 20. februar 2001.

Oslo, i justiskomiteen, den 6. desember 2000

**Kristin Krohn Devold**

leder

**Jørn L. Stang**

ordfører

**Jan Simonsen**

sekretær